

Motion till riksdagen 2017/18:3806

av **Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (L)**

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

---

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2018 inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Motivering

Sjukförsäkringssystemet är avgörande för människors trygghet och möjlighet till försörjning vid kort eller långvarig sjukdom. För att värna sjukförsäkringen, tilltron till dess finansiering och de offentliga finanserna krävs att sjukförsäkringen präglas av en hög grad av kostnadskontroll.

Sjukfrånvaron har planat ut, men på en hög nivå, samtidigt som andelen och antalet långa sjukfall ökar. Regeringen konstaterar själva i budgetpropositionen att en orsak till denna ökning är att den bortre tidsgränsen avskaffats, och att det finns ”skäl att analysera betydelsen av en avstämningstidpunkt och kontrollstation för bedömning av individens arbetsförmåga”. Liberalerna håller med.

Erfarenheter och utvärderingar av alliansregeringens reformer av sjukförsäkringen visar att tydliga avstämningpunkter bidrar till att fler kommer tillbaka i arbete. Att regeringen avskaffat den bortre tidsgränsen utan att införa någon annan form av avstämning för att hjälpa den försäkrade, har gjort det svårare för människor att komma tillbaka till arbete. Vi föreslår att den bortre tidsgränsen återinförs. Detta beräknas innebära minskade kostnader på anslag 1:1 om 2 400 miljoner kronor för år 2018.

Liberalerna värnar inkomstbortfallsprincipen i socialförsäkringarna. Det ska finnas ett tydligt samband mellan inbetalda avgifter och förmåner. I ett läge där högkonjunkturen är så stark att det finns risk för överhettning menar vi dock att det är fel tillfälle att höja ersättningsnivåerna i sjukförsäkringen, och vi prioriterar inom rådande budgettrymme välfärdstjänster framför höjda nivåer i transfereringssystemen. Vi avvisar därför regeringens förslag om att höja taket i sjukförsäkringen till åtta

prisbasbelopp, vilket innebär minskade utgifter på anslag 1:1 om 511 miljoner kronor för år 2018.

Arbetsgivare är i dag skyldiga att betala sjuklön till anställda som inte kan arbeta på grund av sjukdom. Enligt sjuklönelagen har den anställda en karenssdag. Det innebär att ingen sjuklön betalas ut för den första sjukdagen. För dag 2–14 i sjukperioden är sjuklönen 80 procent av lön och andra anställningsförmåner som den anställda gått miste om på grund av sjukdomen.

Liberalerna föreslår att en andra karenssdag införs dag 15 i sjukskrivningsperioden från och med 2018. Ett sådant moment innebär i praktiken en ny kontrollpunkt tidigt i sjukperioden, att drivkrafterna tillbaka till arbete ökar och att de offentliga finanserna något stärks. Det innebär minskade utgifter på anslag 1:1 om 300 miljoner kronor per år från och med 2018. För att få ytterligare en kontrollpunkt bör sjukpenning på fortsättningsnivå utbetalas från och med dag 300, vilket innebär minskade utgifter på anslag 1:1 om 200 miljoner kronor för år 2018. Som en konsekvens av att vi föreslår en återställd ersättningsnivå i arbetslöshetsförsäkringen minskar utgifterna på anslag 1:1 med 400 miljoner kronor för år 2018.

Liberalerna anser att det behövs fler konkreta verktyg för att förstärka hälso- och sjukvårdens incitament och möjligheter att verka för att patienter ska kunna behålla eller återfå sin arbetsförmåga. Stimulansmedel som sjukskrivningsmiljarden och kömiljarden har fyllt viktiga funktioner för att korta väntetider för behandling och rehabilitering och för att se till att rätt insatser sätts in i rätt tid. Sedan kömiljarden avskaffades har vårdköerna åter börjat växa. Vi avsätter därför medel på utgiftsområde 9 för att återinföra kömiljarden.

Än mer effektiva än stimulansmedel är åtgärder via hälso- och sjukvårdens egna budgetar. Därför behöver arbetet med att utveckla Finsam fortsätta och intensifieras.

Unga som på grund av funktionsnedsättning behöver förlängd skolgång bör få ersättning från studiemedelssystemet, inte aktivitetsersättning, i enlighet med förslagen i betänkande SOU 2013:52 Moderniserad studiehjälp. En rad utredningar och rapporter visar att mycket få som fått aktivitetsersättning för förlängd skolgång sedan lämnar aktivitetsersättningen. De som tidigt i livet blir beroende av socialförsäkringssystemet för sin försörjning får lägre ekonomisk standard och har mycket större risk för ekonomisk utsatthet än sina jämnåriga. Bara de som inte har något annat alternativ bör få aktivitetsersättning. Det innebär minskade utgifter på anslag 1:2 om 610 miljoner kronor för år 2018. I samband med detta kan reglerna för vårdbidrag komma att behöva ses över.

Av samma skäl avvisade vi förra hösten regeringens förslag om att 19–29-åringar ska kunna få hel sjukersättning i stället för aktivitetsersättning. Regeringen bör följa effekterna av denna reform noga, så att det inte leder till att ungdomar som skulle kunna utveckla arbetsförmåga inte får det stöd det behöver för det. Även den med omfattande funktionsnedsättning har rätt till individuellt anpassade aktiviteter för att utvecklas, och en omprövning av arbetsförmågan bör kunna individanpassas så den inte skapar oro för den som det är uppenbart kommer att behöva fortsatt stöd. Aktivitet och gemenskap ska alltid prioriteras framför passivitet och utanförskap, också för den som är långt från den ordinarie arbetsmarknaden.

Sjuk- och aktivitetsersättningen bör återställas till den nivå den hade före den 1 oktober 2015. Inom rådande reformutrymme prioriterar vi i första hand välfärdstjänster framför höjda nivåer i transfereringssystemen. Den återställda ersättningsnivån innebär minskade utgifter på anslag 1:2 om 240 miljoner kronor för år

2018, återställd garantinivå och bostadstillägg påverkar anslaget med 506 miljoner kronor och vi avvisar därtill regeringens nu föreslagna höjningar, vilket innebär minskade utgifter om 614 miljoner kronor på samma anslag.

Liberalerna föreslår att de särskilda regler för ersättning på garantinivå i sjuk- och aktivitetsersättningen som finns för flyktingar, alternativt skyddsbehövande och för övrigt skyddsbehövande tas bort. Vi ser inget skäl till att det ska råda olika regler i trygghetssystemen för personer som invandrat till Sverige, utifrån vilka grunder de fått uppehållstillstånd. Med förändringen kommer flyktingar behandlas på samma sätt som anhöriginvandrare och andra kategorier av invandrare, när det gäller rätten till ersättning på garantinivå. Det innebär minskade utgifter på anslag 1:2 om 400 miljoner kronor för år 2018.

Liberalerna föreslår att pris- och löneomräkningen för åren 2018–2020 justeras ned med 20 procent årligen. På detta utgiftsområde påverkas anslag 2:1 och 2:2.

Tabell 1 Anslagsförslag 2018 för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (L)
1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.	38 810 429	-3 811 000
1:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	46 909 313	-2 370 000
1:3 Handikappersättning	1 384 000	
1:4 Arbetskadeersättningar m.m.	2 876 000	
1:5 Ersättning inom det statliga personskadeskyddet	33 068	
1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen	2 901 000	
1:7 Ersättning för höga sjuklönekostnader	901 000	
2:1 Försäkringskassan	8 732 772	-33 000
2:2 Inspektionen för socialförsäkringen	67 647	
Summa	102 615 229	-6 214 000

Emma Carlsson Löfdahl (L)

Christer Nylander (L)

Mats Persson (L)

Tina Acketoft (L)

Maria Weimer (L)